

POEZIJA

Milan Jesih

Žalost presrečna

* * *

Sence predmetov naglo so zgubile
kontrast, ostrino in intenziteto;
in predvečer se zdrobil je v nešteto
reminiscenc brez sredotežne sile:

ne morem se spominjati ničesar
resnično in pozorno in zavzeto,
lahne podobe bežne brez telesa
dajo sižeju, via facti, veto –

odplešejo, za njimi ni stopinj,
Bilo in Bo posojata si maske;
zli hčeri starec mili starki sin

otrok otroku slinim bele laske
s poljubom solznim, prekipevajoč
od žalosti presrečne... In je noč.

* * *

Luči se vžigajo po hišah v vasi,
molili so in tiho jedli zbrani,
in ko sprehajam samcat se počasi
pod vrkami ob reke drugi strani

in prisluškujem harfam, ki so k njim
posedle zale hčere, sramežljivo
razkrečene, in si tobak kadim
in puham pod nebo škrlatno sivo –

mi je lahko pri srcu, saj če Bog
mi zaukaže v motno vodo k sebi,
za okni zlatimi se krik in stok

in jek medleč nikjer razlegel ne bi,
in muzika se ne bi pomotila,
naprej nad vali bi lebdela mila.

* * *

Zaljubljenca en spanec lahen spita,
en sen v nasmeh ju mami, blag in boder,
v rjuho eno, v sveženj en zavita,
lasje se jima spletajo v en koder;

en lunin žarek tenek ju prešije
v poznopomladni noči; en skovik
predre tihoto živih sanjskih slik
kot en začetek ene melodije;

naj naš Gospod srce ima kamnito,
se, ko ju vidi, od ganotja zjoka,
kadar ju, v enem, da na slepo sito,

ki seje se na njem človeška moka:
»Ljubimca mrtva, a ljubezen živa«,
Vsevidni ve, je floskula lažniva.

* * *

V prostranem, temnem gozdu je jesen;
veter nebrižen kdaj se zaustavi,
volka počoha po razumni glavi
in spet zagazi v listje do kolen.

V mestu moške pritiskamo v beznice,
nesrečni, težki, žejni od daljav;
kletvine so pozdravi in zdravljice,
ki ni po njih nobeden nič bolj zdrav.

Kolikor vina, solz je dol požrtih;
k vsakemu glažu gre suh cmok bridkosti
z okusom majhne, a gotove smrti.

Peč, mrzla še, začenja sitno gosti.
A veter, kot rečeno, v dalji leni
zastaja in priklanja se jeseni.

* * *

Da bi mi mlademu bilo umreti! –
pa da bi veter spod deževnih zvezd
prek trgov nosil listje in prek cest
nocoj; in mošt bi zorel v vino v kleti;

grob davno bi s plevelom bil prerasel,
v matičnih knjigah v sahljih črkah cela
dva verza rojstvo bi in smrt opela
z večšo elipso, skopo, kot le da se;

gospa, ki deklica me je ljubila,
bi kinkala smehljaje po večerji
in dramila se v lahceni neveri,

kako da vlada snu spomina sila –;
z roko artritično bi v kodre sive
si šla in vzdihnila, »Ko bi še živel...«

* * *

Ves dan so nizko letali oblaki –
če bi na zadnje noge vzel se vol,
vanje zadel bi s kaveljni rogov,
a je samo spogibal glavo v tlaki;

do mraka kmet se je navzgor oziral,
tiho preklinjal in mu prigovarjal
s skrbjo in vehemenco gospodarja;
dež je prišel s predhodnico večera,

takrat, hvala Bogu, ko sta garača
že zblizu in z vso resnostjo, kot treba,
hiša pozdravila in hlev domača,

ergo jasli, seno, nož zraven hleba. –
V dvorišču vendar hip še postojita:
utrujena, ponosna in umita.

* * *

Sama sta sneg in noč navrh planine:
zaljubljena sladko si šepetata
prisege iz milote in razvrata
v nemem jeziku molka in tišine.

Jaz prisluškujem, polspe, nepoklican,
in pišem si dvomeč – signal slaboten,
šifer ne znam, v etru cvrči od motenj –
v nepolnih in skrivenčenih vrsticah:

če sem iskren, pol slišim pol uganem,
kar slišim pol, razumem pol in manj,
ne najdem se v izrazju nepoznanem

in ker še sebe zapisujem vanj.
Vrh gore pa gre v cvet adventna noč,
in sneg jo vdilj ljubkuje tisočroč.